

## הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

4759/25/פ

הצעת חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון – פיצויים שהוטלו על ידי בית משפט צבאי),  
התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 1 בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה–1995<sup>1</sup> (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) בהגדרה "בית המשפט", אחרי "(להלן – חוק ההוצאה לפועל)", יבוא "ובית משפט צבאי כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית)", התשכ"ז–1967<sup>2</sup>, כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן בחוק מעת לעת,;"

(2) בהגדרה "חוב", בפסקה (6), אחרי פסקת משנה (ג) יבוא :

"(ד) בסעיף 182 לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התשי"ע–2009<sup>3</sup>;"

2. תיקון התוספת השלישית לחוק העיקרי, אחרי פרט (4) יבוא :

"(5) עבירה לפי סעיפים 209 ו-210 לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התשי"ע–2009 ;

(6) עבירה לפי סעיפים 285, 292 עד 299, 305, 339 (א) ו-343 לחוק הפלילי הירדני (מס' 16), לשנת 1960<sup>4</sup>."

### ד ב ר י ה ס ב ר

בתי משפט צבאיים פועלים באזור יהודה והשומרון החל משנת 1967, מכוח סמכותו של המפקד הצבאי בשטח ובהתאם לדיני התפיסה הלוחמתית ולמשפט הבין-לאומי ההומניטרי (להלן – בתי המשפט

<sup>1</sup> ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

<sup>2</sup> ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; ס"ח התשפ"ג, עמ' 10.

<sup>3</sup> קובץ המנשרים מס' 234, התשי"ע, עמ' 5902.

<sup>4</sup> פורסם בעיתון הרשמי הירדני, גיליון מס' 1487, מיום 1.5.1960, עמ' 374.

הצבאיים). סעיף 10 לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 (להלן – הצו בדבר הוראות ביטחון), קובע כי בתי משפט צבאיים מוסמכים לדון בעבירות שנעברו בתחומי יהודה והשומרון למעט שטחי המועצה הפלסטינית (להלן – האזור) וכן בעבירות שנעברו מחוץ לאזור, המהוות עבירה לפי דיני האזור, אם המעשים פגעו או היו מיועדים לפגוע בביטחון האזור או בסדר הציבורי. מרבית ההליכים הפליליים המתנהלים בבתי המשפט הצבאיים נוגעים לעבירות טרור, ועל פי הצו בדבר הוראות ביטחון, ובדומה לחוק העונשין הישראלי, בית משפט צבאי המרשיע אדם רשאי להטיל עליו – נוסף על כל עונש אחר – קנס ופיצוי לנפגע העבירה (סעיפים 164 ו-182 לצו בדבר הוראות ביטחון). במקרה של סמכות מקבילה לבתי המשפט הצבאיים ולבתי המשפט בישראל, לתביעה יש שיקול דעת להחליט בפני איזו ערכאה יועמד הנאשם לדין, וככלל, עניינם של נאשמים אזרחי ישראל נדון בבתי המשפט בישראל.

כיום, חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן – החוק), מסמיך את המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן – המרכז) לגבות קנסות ופיצויים לנפגעי עבירה שהוטלו על נאשם שהורשע בבית משפט בישראל, אך אינו מסמיך את המרכז לגבות תשלומים כאמור שמקורם בפסקי דין של בתי משפט צבאיים. כמו כן, ובהתאם לסעיף 3א ולתוספת השלישית לחוק, על המרכז לשלם לניזוק מעבירת המתה או מעבירת מין חמורה או לניזוק קטין את הפיצוי לנפגע עבירה (עד לתקרה של 10,000 שקלים חדשים), על חשבון גבייה עתידית.

מהאמור עולה כי המרכז נדרש לשלם, למשל, פיצויים לנפגעי עבירה בסכום האמור שמי שחויב בהם הם פלסטינאים שהורשעו, ובכלל זה מי שביצעו עבירות טרור (באזור או בישראל), אם הועמדו לדין בבתי המשפט בישראל. ואולם, אם ההרשעה הייתה בבית משפט צבאי באזור לא יזכו נפגעי העבירה לפיצוי שישלם המרכז כאמור. מטרת הצעת החוק היא להשוות בין קורבן עבירה שהוא אזרחי ישראל שהפוגע בו נשפט בבתי המשפט האזרחיים בישראל ובין קורבן עבירה שהפוגע בו נשפט בבתי משפט צבאי.

**סעיף 1** מוצע לתקן את ההגדרה "בית משפט" בסעיף 1 לחוק ולכלול בה גם בית משפט צבאי. כפועל יוצא מכך, אדם שלא שילם חוב שמקורו בפסק דין של בית משפט צבאי ייכלל בגדר ההגדרה "חייב" בחוק ("מי שבמועד שנקבע, על פי דין או על פי פסק דין של בית משפט, לא שילם חוב, כולו או מקצתו"), ולמרכז תהיה סמכות לפעול בעניינו. כמו כן, כפועל יוצא מהאמור, לפי פסקה (1) להגדרה "חוב", המרכז יוסמך לגבות קנסות שהטיל בית משפט צבאי לטובת אוצר המדינה.

עוד מוצע לתקן את ההגדרה "חוב", ולקבוע כי המרכז יהיה מוסמך לגבות פיצוי כמשמעותו בסעיף 182 לצו בדבר הוראות ביטחון, קרי – פיצוי לנפגע עבירה המוטל על ידי בית משפט צבאי.

**סעיף 2** סעיף 3א לחוק קובע כי המרכז ישלם לנפגע עבירה תשלום על חשבון גבייה עתידית של פיצויים, ובלבד שהנפגע ניזוק מעבירה המנויה בתוספת השלישית לחוק, ובה נמנים ניזוקים קטינים, נפגעי עבירות המתה, עבירות מין מסוימות ועבירת ניסיון לרצח הקבועות בחוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן נפגעי עבירת הריגה בנוסחה ערב תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019. כדי להעניק את התשלום גם לנפגעי עבירה, אזרחי ישראל ופלסטינאים, שנפסקו לטובתם פיצויים בבתי משפט צבאיים, מוצע לתקן את התוספת האמורה ולהוסיף לה עבירות דומות הקבועות בדין החל באזור, שבשלהן נשפטים נאשמים בבתי המשפט הצבאיים.

הצעת חוק בנוסח זהה הונחה לקריאה הראשונה על שולחן הכנסת העשרים וחמש (הצעות חוק הכנסת

– 1040).

-----  
הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים  
והונחה על שולחן הכנסת ביום  
ט' בתמוז התשפ"ד (15.07.2024)